

Stå upp för sanningen (Kuppförsök i Jerusalem)

Predikan av pastor Göran Appelgren

“När de fick höra att Jesus var på väg in i Jerusalem, tog de palmblad och gick ut för att möta honom.”

Joh 12:12-13

Inledning

Vi inleder påskveckan med att uppmärksamma Jesu intåg i Jerusalem på det vi kallar palm-söndagen. Folket jublade: 'Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn, han som är Israels konung.' Men vad betyder det att de såg honom som konung, och vad var det som väntade i Jerusalem. Berättelsen fortsätter ju fram till långfredagen med korsfästelsen och påskdagen med uppståndelsen. Det fanns två läger.

Allt i Ordet beskriver inre, andliga förändringar i människan. Det gäller också texten idag om Jesu intåg, ett intåg i vårt inre. Tar vi emot honom, eller ...?

Palmbladen som vi lägger framför honom är ett välkomnande, men håller det veckan ut?

Läsningar

Från den Heliga Skrift

Joh 12:12-19:

Nästa dag hade folk i stora skaror kommit till högtiden. När de fick höra att Jesus var på väg in i Jerusalem, tog de palmblad och gick ut för att möta honom. Och de ropade: 'Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn, han som är Israels konung.' Och Jesus fann ett åsneförl och satt upp på det, såsom det står skrivet: 'Frukta inte, du Sions dotter! Se, din konung kommer, ridande på ett åsneförl'. Hans lärjungar förstod inte detta från början. Men när Jesus hade blivit förhärligad, kom de ihåg att just detta var skrivet om honom och att man hade gjort så med honom. Alla som hade varit med honom, när han kallade Lasarus ut ur graven och uppväckte honom från de döda, vittnade om detta. Många människor gick också ut och mötte honom, därför att de hade hört att han hade gjort detta tecken. Men fariséerna sade till varandra: 'Ni ser att vi inte kan uträtta något. Hela världen springer ju efter honom'.

Upp 21:1-3:

Och jag såg en ny himmel och en ny jord. Ty den första himlen och den första jorden hade försvunnit, och havet fanns inte mer. Och jag såg den heliga staden, det nya Jerusalem, komma ner från himlen, från Gud, redo som en brud, smyckad för sin brudgum. Och jag hörde en stark röst från tronen säga: 'Se, nu står Guds tabernakel bland människorna, och han skall bo hos dem, och de skall vara hans folk, och Gud själv skall vara hos dem.

Översättning: Svenska Folkbibeln 1998

Från uppenbarelsen i Herrens andra ankomst

Arcana Cœlestia # 1023:3:

I den mån som människans gamla (viljeliga) egenjag kan hållas åtskilt från hennes nya egenjag i förståndet kan Herren vara närvarande hos henne, det vill säga, förbinda sig eller ingå förbund med henne. Det är frestelser och liknande medel till pånyttfödelsen som gör att människans gamla (viljeliga) egenjag blir överksamt och så att säga dör. Och i den mån detta sker kan Herren med hjälp av samvetet, som har inplanterats i människans nya egenjag i förståndet, vara verksam i människokärlek. Det är detta som är ett förbund.

Uppenbarelsboken förklarad #422:20:

Jerusalem förebildar själva kyrkan med hänsyn till läran och till Ordet.

Amen! Herren gav Ordet. Välsignade är de som hör det och gör därefter!

Predikan

Viktigt budskap

När Emanuel Swedenborg sätter gåspennan med egentillverkat bläck till papperet och börjar skriva den uppenbarelse som vi så innerligt uppskattar, så är det följande som meddelas:

”Guds Ord i Gamla Testamentet innehåller himmelska arkana och syftar i sin helhet och i varje detalj på Herren, på hans himmel, på kyrkan och på tron. Efter bokstaven kan emellertid ingen dödlig uppfatta ... något annat än en allmän redogörelse för den Judiska kyrkans yttre skick och bruk. Likväl finns överallt i Ordet invärtes väsentligheter som inte är skönjbara i den utvärtes mening, såsom att offren betecknar Herren själv, att landet Kanaan och staden Jerusalem betecknar himlen, som därför kallas det himmelska Kanaan och det himmelska Jerusalem.” *Arcana Cœlestia #1*

Så började Swedenborg verket *Arcana Cœlestia, Himmelska hemligheter*.

Bibeltolkningen

Resten av bibeltolkningen har detta som utgångspunkt. Kort sagt, allting betyder något annat än det vi först ser i bibeltexten. Eller det betyder något mer, kan vi också säga. Den text som först förklaras i det verket är kapitel 1 i 1 Mosebok, alltså skapelseberättelsen. Där talas det om himmel och jord, ljus, vatten, fiskar, fåglar, djur och människa. Swedenborgs budskap är att texten inte alls handlar om jordens skapelse, inte ens om fiskar, fåglar och djur utan om allt som sker i en människas inre, när hon låter sig ledas av Herrens sanningar för att på så sätt bli en ny människa. Det gamla jaget beskrivs så här: ”Jorden var öde och tom, och mörker var över djupet”. Under de kommande sex dagarna lämnas detta gamla jag åt sidan och en ny människa växer gradvis fram tills målet är nått: ”Gud skapade människan till sin avbild”. *1 Mos 1:2, 27* Och med resten av Bibeln är det samma sak. Det finns en djupare betydelse. Genom uppenbarelsen i Herrens andra ankomst, alltså Swedenborgs teologiska

verk, har vi nu tillgång till detta djupare budskap. Det handlar alltid om människans inre, andliga utveckling. Det gäller även palmsöndagens texter.

"Kuppförsök i Jerusalem"

Jag funderade på om jag skulle kalla denna predikan något som skulle kunna passa på Aftonbladets löpsedlar, "Kuppförsök i Jerusalem", men det kändes för djärvt, även om vi faktiskt kan tänka så om Jesu intåg i Jerusalem. Det är ju nämligen tydligt och klart att det finns en maktelit som fruktar den människa som folket tror är den nya konungen, "Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn, han som är Israels konung." Folket står på hans sida, och makteliten är skräckslagen: "Hela världen springer ju efter honom."

Inre konflikt

Men eftersom Ordet har en inre betydelse så sker kuppförsöket också i vårt eget inre. Så hur ser det ut där då? Jo, det finns en stad där också. Det finns en maktelit, ett folk som jublar, och en konung som gärna rider in i vår stad. Det finns med andra ord en konflikt mellan två sidor, där den ena sidan har tagit ställning för och den andra emot konungen som rider in.

Den mörka sidan

Den mörka sidan, som ofta håller oss i sitt grepp, representeras i det bibliska sammanhanget av den religiösa maktens företrädare, i första hand överstepräster. De vägrade att acceptera att Jesus var den väntade Messias och såg honom därför som en kuppmakare och dömde honom till döden.

Den religiösa maktens företrädare styrde över staden Jerusalem, staden där templet låg, templet där arken låg i det allraheligaste, arken i vilken lagtavlorna låg, de lagtavlor som Moses tagit emot på Sinai berg för länge sedan. Arvet från Moses skulle ha vårdats av den religiösa eliten. Det arvet var Gudomliga sanningar som skulle hållas levande och vara ett ljus för folket. Men så blev det inte. Ljuset släcktes ut. De dödade Ordet.

Den ljusa sidan

Den ljusa sidan, som vi ibland berörs av, representeras av folket. Under de tre år som Jesus hade verkat genom att bota, utföra mirakler och undervisa hade många förstått att han var den väntade Messias, deras hopp. Till exempel sägs att "folket hängde vid hans läppar och ivrigt lyssnade," *Luk 19:48*, och att "de kände sig träffade av hans undervisning, eftersom han talade med makt och myndighet" *Luk 4:32*, och idag hörde vi att, "hela världen sprang efter honom." Folket hade upplevt att de hade fått något från Jesus som de absolut inte hade fått av överstepräster, de skriftlärda och fariséerna. De hade fått levande vatten och livets bröd. Blinda fick sin syn åter, döva kunde höra, lama kunde gå.

På väg mot den andliga innebörden

Det finns alltså en inre stad, en inre maktelit, ett inre folk och en inre konung. Spänningen ligger mellan makteliten å ena sidan och folket och konungen å den andra. Vem ska styra staden är frågan? Det är en kamp mellan två läger. I vårt inre. Den ena sidan är styrd av maktbegär. Det är jag som bestämmer allting. Det är lätt att se hur det snabbt leder till katastrof. Ja, så blev det ju för Jerusalem. Jesus förutspådde att "här ska inte lämnas sten på

sten", *Matt 24:2*, och ungefär fyrtio år sedan förstördes staden av den romerska armén. Som sagt, katastrof. Den andra sidan är styrd av positiva erfarenheter av den som de tror är Messias, konungen, som hade gjort så mycket gott för dem.

Den andliga inebörden

I andliga termer kallar vi detta för en kamp i vårt inre mellan den gamla viljan, eller det gamla egenjaget å ena sidan, och den nya viljan, eller det nya egenjaget å den andra. Den inre konflikten finns hos alla människor, och har funnits alltsedan människan åt av frukten från trädet med kunskap om gott och ont. *Se 1 Mos 2:9, 17* Denna inre kamp sammanfattas med motsatsparet Gud eller mammon, "Ni kan inte tjäna både Gud och mammon." *Matt 6;24* Eller med de slående orden: "Jag tror. Hjälp min otro!" *Mark 9:24* Eller som Paulus sa: "Det jag vill, det gör jag inte, men det jag hatar, det gör jag." *Rom 7:15*

Det gamla jaget

Det gamla jaget gör hårt motstånd. Det har vant sig vid vanföreställningar om vad livet handlar om. 'Det gör väl inte så mycket ifall jag ... (fyll i själva).' Det gamla jaget urskuldar sig, tolkar allt till sin egen fördel och ser ner på andra. Det är en stad som styrs av lögner eller kalla det en falsk lära eller ett vanhelgande av Ordet. Tillbaka i boksstavsmeningen så representerar översteprästerna detta. När vi inte vill lysna på något ur Ordet som vi verkligen vet är sant, ja, då vill vi hindra Messias från att rida in i vår stad. Då trivs vi bättre med översteprästerna!

Det nya jaget

Det nya jaget däremot är något helt annat. Vi utgår ifrån att vi har gjort det som Johannes döparen har uppmanat oss till – ånger och bättring. Och därmed har pånyttfödelsen börjat och något nytt, gudagivet, har börjat leva inom oss. Vi vet hur det känns när den delen verkar i oss. Det är lugnt, fridfullt, befriat. "Herre, du gav mig frimodighet, min själ fick kraft." *Ps 138:3* I dagens text är det folket som representerar detta nya liv. De vet att Herren kommer med det som de behöver. Vi vet att Herren har det som vi behöver. Vi behöver höra Ordet, förstå Ordet och följa det i handling.

Palmladen

Palmladen som folket lägger framför Herren är en symbol för de ganska få sanningar vi redan har men som vi vill att Herren kompletterar, så att vi får ännu mer kraft i vårt inre. Det finns många uppmuntrande ord i den Himmelska läran om hur vi har alla möjligheter att utvecklas: "Förståndet hos varenda människa är sådant att det kan upplyftas ända till himlens ljus, och det upplyfts, om vi med glädje vill se det sanna." *Uppenbarelseboken uppenbarad #914:2*

Det är nämligen så att på resan mot den sjunde dagen vacklar vi. Vi behöver därför all andlig, gudomlig hjälp som vi kan få. "Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn, han som är Israels konung."

Den fortsatta veckan

Palmsöndagen känns ljus, även om det mullrar i bakgrunden. Det är glädje, det finns ett löfte. Det var festligt. "Folk i stora skaror kom till högtiden", alltså påsken. Det som skulle ske

några dagar senare var det inte många som kunde ana, inte ens lärjungarna som ändå hade fått en förvarning om att "Människosonen skulle komma att utlämnas i människors händer och dödas men på tredje dagen uppstå." *Matt 17:22-23* Så vi ska vara glada för de palmblad vi har, de sanningar som vi vet hjälper oss att hitta rätt i våra liv. Det är med glädje vi lägger dem framför vår Herre med en bön om att berikas med ännu fler livgivande sanningar, levande vatten.

Vår egen fortsättning?

Men det gamla jaget gör motstånd som sagt. Det måste vi leva med. Men varje gång vi med Herrens hjälp lyckas motverka det genom ett inre, andligt arbete, så känner vi oss mer trygga i vår övertygelse. "Det är frestelser och liknande medel till pånyttfödelsen som gör att människans gamla (viljeliga) egenjag blir överksamt och så att säga dör." *Arcana Cœlestia #1013:3*

För att illustrera utmaningen att hålla fast vid det vi har kan vi tänka på folkskaran som tog emot Herren. Fem dagar senare var det många människor i Jerusalem som skrek: 'Korsfäst! Korsfäst! Släpp lös Barabbas, inte Jesus!' *Se Joh 18:40, 19:6* Var det en annan folkskara, eller hade en del av dem som hälsade sin Messias välkommen in i sin stad ändrat uppfattning? Kom ihåg Petrus och tuppen som gol tre gånger. Vi vacklar. Därför är det otroligt viktigt att vi fortsätter att fördjupa oss i Ordet, att vi letar efter en djupare förståelse, för det är den som kommer att göra oss allt starkare.

Vår kyrka

På Hornsgatan nära den plats där Swedenborg bodde finns en plakett som uppmärksammar honom. På den plaketten finns ett swedenborgscitat: "Venturum est tempus quando illustratio." *Arcana Cœlestia #4002:3* "Upplysningens tid skall komma." Den är på väg och vi ska vara glada över det andliga ljus som vi har tillgång till. Vid Herrens första ankomst började en ny epok, den kristna kyrkan. Vid Herrens andra ankomst kom "den heliga staden, det nya Jerusalem, ner från himlen, från Gud". *Upp 21:2* Både det gamla Jerusalem och det nya Jerusalem förebildar en äkta lära som uttrycker Herrens kärlek och vishet.

Parallellerna är tydliga. När lärorna har förfalskats är det dags för Herren att komma på nytt. Vår Herre och Gud Jesus Kristus red in i det gamla Jerusalem med en ny lära. "Folket träffades av hans undervisning, eftersom han talade med makt och myndighet." *Luk 4:32* Och i vår moderna tid rider han in i våra tankar och känslor, var och en och tillsammans i det vi kallar den Nya kyrkan eller en ny kristenhet. Emanuel Swedenborgs uppenbarelse är nytt ljus precis som Nya testamentet var nytt ljus vid Herrens första ankomst.

Och ytterligare en parallell är att det nya inte tas emot utan vidare, utan utsätts för förföljelse på olika sätt, i det gamla Jerusalem av den religiösa makteliten, i vår tid av människor med fastlåsta uppfattningar om kristendomen, men också av det gamla jaget i vars och ens inre. Vi ska vara glad för vår palmblad, vårda dem och skydda dem och inte tappa modet när de ifrågasätts. Därför säger Herren:

"I världen får ni lida, men var vid gott mod. Jag har övervunnit världen." *Joh 16:33*

Amen!